

Cementstøberiet

Gl. Køge Landevej 877

(nu: Vallensbæk Strandvej 225)

af Lars Emborg Jensen

April 2007

Denne beretning handler om Cementstøberiet, som i mange år blev drevet fra ejendommen Gl. Køge Landevej 877 (nu Vallensbæk Strandvej 225); der hvor anlægsgartner A. Walther Jensen har til huse i dag.

Billede 1: Anlægsgartnerfirmaet A. Walther Jensens ejendom, marts 2007.

Cementstøberiet blev grundlagt af Poul Hanberg, der ligeledes har opført ejendommen. Begge dele skete omkring 1920. Poul Hanberg drev Cementstøberiet i små 30 år, hvorefter han solgte til Henry Petersen ca. 1950. Henry Petersens kone, som var sygeplejerske, trivedes imidlertid ikke i Vallensbæk, hvorfor de efter få år videresolgte til Harry Olsen med overtagelse pr. 1.3.1954.

Forinden havde Harry Olsen (født 27.1.1913) og Dagny (født 2.3.1920) boet til leje siden 1940 i Villa Ekko på Gl. Landevej (i dag Bækkeskovvej 10), sammen med døtrene Lise (født 21.12.1942) og Grethe (født 25.2.1947).

Billede 2: Villa Ekko, ca. 1943, dengang Gl. Landevej, i dag Bækkeskovvej 10. Dagny og Harry Olsen boede til leje i underetagen. Den unge dame på billedet er ukendt.

Billede 3: Harry Olsen med datteren Lise foran Villa Ekko, ca. 1944.

Under krigen var det småt med arbejde, og Harry havde skiftende jobs, blandt andet som arbejdsmand på Pelsberederiet (hvor Litex senere kom til at ligge), for fætteren murermester Knud Lassen og for smedemester Johansen fra Brøndby Strand. For sidstnævnte gravede Harry vandledninger ned på Sandvejen og de tilstødende veje, mens arbejdet for Knud Lassen ofte bestod i udgravning af fundamenter til nye ejendomme, blandt andet de nuværende ejendomme Gl. Køge Landevej 890 og 892 (nu Vallensbæk Strandvej 294 og 300). Sidstnævnte ejendom er der, hvor Frisør Tronsi ligger i dag. Gravearbejde foregik med håndkraft, så det var hårdt arbejde. Dagny passede hus og børn, samtidig med at hun dyrkede et jordstykke på Svanholmvej, som de havde købt under krigen for kr. 2.100,-. Hun avlede jordbær, som August Nielsen, der boede i en gammel ejendom på hjørnet af Sandvejen og Aunsøvej, solgte for dem på Grønttorvet.

Billede 4: Pelsberederiet, 1947. Det er den nuværende Risingevej, som ses i baggrunden. Læg mærke til Vejlehuset yderst til højre.

I 1949 blev grunden på Svanholmvej solgt, og i stedet købte de 5 tdr. land ude i Vallensbæk mose. Dyrkningen udvidedes med asparges, gulerødder, jordskokker, rabarber, rødbeder m.v, og Dagny cyklede dagligt derud og plejede afgrøderne. Børnene var med, idet hun skulle passe dem samtidig. Selvom familien arbejdede hårdt, var pengene små; ikke mindst fordi vintrene var præget af arbejdsløshedsperioder for Harry, hvor familien måtte tære på de sammensparede reserver, som de ved nøjsom livsførelse havde lagt til side i sommerhalvåret.

Da Cementstøberiet blev til salg i 1954, foreslog Knud Lassen, at Harry købte det. Derved var han sikret arbejde året rundt, og Harry var jo ikke bange for at tage fat. "Mosen" blev solgt for kr. 9.000,- , og provenuet herfra blev brugt som udbetaling. Resten blev finansieret med kaution af Harrys far, arbejdsmand Hans Peter Olsen fra Engvej 11. Med i købsprisen på kr. 65.000,- var nedennævnte lastbil; en årgang 1930 af ukendt mærke og med førerhus i træ. Den blev brugt til transport af grus, men allerede året efter Harrys overtagelse klippede politiet pladerne.

Billede 5: Cementstøberiet, ca. 1956.

Billede 6: Dagny og Harry Olsen, ca. 1954.

De første år producerede de fast 65 fliser pr. dag. Udvalget var til at overse, idet der blev produceret én type flise a 50 x 50 cm i grå farve. Hertil kom produktionen af “halve” fliser, således det var muligt at anlægge fliserne i halvforbandt. Selve fliseproduktionen foregik i værkstedsbygningen (den yderst til venstre på billede 5). Først blandede de grus, cement og vand pr. håndkraft, hvorefter blandingen blev hældt op i forme. Så bankede Harry eller hans arbejdsmand den våde beton for at komprimere den og gøre fliserne brudsikre. Herefter lagde de et slidlag på. Slidlaget blev fremstillet af en blanding af sand og cement alene. De sluttede af med at trække fliserne af med en jernskinne for at få en jævn og glat overflade. Dagen efter blev fliserne taget ud af formene, og mens Harry og arbejdsmanden stablede fliserne, rengjorde Dagny formene for støberester. Derefter kunne en ny produktion gå i gang.

Arbejdstiden var kl. 7.00 – 17.00, hvorefter Harry og arbejdsmanden afsluttede dagens dont med en velfortjent fyraftensbajer. Arbejdsmanden havde fri lørdag og søndag, men det skete, at Harry bad ham om at give ham en hånd i week-enden, hvilket han altid var velvillig til.

Dagny fortæller, at den lille bygning i midten på billede 5 var garagen. Herinde var der brønd og vandpumpe. Beboelsen var i ejendommen til højre. Der var kun et mindre vaskerum uden gruekedel. Derfor vaskede hun ovre hos naboen, familien Kolbe i nr. 883. Se mere om denne familie på Danske Billeder.

De første år var pengene stadig små. Harry og Dagny lagde en ære i at afvikle gælden fra købet meget hurtigt, således Hans Peter Olsen blev frigjort fra sin kautionsforpligtelse. Samtidig var mange af Cementstøberiets kunder også hårdt trængt økonomisk, og trak derfor betalingerne. På et tidspunkt var Harry og Dagny derfor nødsaget til at realisere nogle livsforsikringer, selvom det ikke var rentabelt, men det var den eneste måde, at de kunne skaffe til mad på bordet.

Samtidig havde de i 1955 været nødt til at anskaffe en brugt Bedford lastvogn til afløsning af den kasserede lastbil. Heller ikke den holdt længe i deres ejerskab, og sidst i 1950'erne investerede de i nedennævnte Ford – fra ny. Til gengæld fulgte den dem resten af deres tid som selvstændige, ikke mindst fordi, den blev passet og plejet af deres arbejdsmand Henry.

Billede 7: Dagny og Harry Olsen med datteren Lise , ca. 1962.

Den gamle værkstedsbygning var meget lavloftet, og det dryppede ned fra taget i regnvejr. Omkring 1960 byggede de derfor nyt værksted.

Billede 8: Harry til venstre og Henry til højre i færd med at aflæsse lastbil. Lastbilen tilhørte vognmand Villy Sørensen fra Vallensbæk Landsby. Læg mærke til den nye værkstedsbygning.

Der blev lagt vand ind, og de anskaffede en flisemaskine. Nu kunne én mand producere mere end 100 fliser om dagen, og sortimentet blev udvidet til også at omfatte 6-kantede fliser. Harry tog sig så af fremstilling af kloakrør, som de også var begyndt med. Kloakrørerne skulle efter fremstilling trykprøves, hvorefter de færdige rør blev læsset på en lastbil og kørt ind til Haraldsgade på Nørrebro. Blev et rør kasseret i trykprøvningen, fik det påmalet et rødt kryds. Så blev det i stedet solgt til gartnerne som "blomsterkumme". Den nye produktion af kloakrør medførte i øvrigt et ekstrajob til Dagny, som hver lørdag skulle støbe "tud" på forgreningsrørerne.

I 1965 opførte de en lille tilbygning til beboelsen; en slags havestue. Den blev opført med god hjælp af Harrys fætre, murermester Knud Lassen og snedkermester Villy Andersen (se senere om familieforhold). Havestuen fungerede som frokoststue for Harry og Henry. Det var ikke mindst Dagny glad for, idet hun derved ikke længere fik slæbt cementstøv ind i køkkenet.

Billede 9: Ny udestue til højre, ca. 1965. Læg også mærke til det nye værksted i baggrunden.

Billede 10: Ny udestue, ca. 1965

I 1969 gik Henry, som de havde været meget glade for, på pension. Harry trappede ned, og Dagny tog arbejde nogle timer om aftenen på børnehjemmet i Brøndby. I 1972 afstod de Cementstøberiet. De beholdt bygningerne, og blev fortsat boende i beboelsen. Værkstedbygningen blev lejet ud til hr. Degn, som fortsatte Cementstøberiet. Harry blev vejmand ved kommunen indtil sin pensionering i 1980. Dagny tog nogle rengøringsjobs, bl.a. i Forstædernes Bank på Bækkeskovvej.

I 1980 solgte de ejendommen til anlægsgartner A. Walther Jensen ApS for kr. 700.000,-, og flyttede til Højstrupparken, for at nyde deres velfortjente otium. De dyrkede deres lille kolonihave på Krageøen og havde tid til børnebørnene. Den yngste datter Grethe og familie er i øvrigt stadig bosiddende i Vallensbæk på Strandparksvej 9. I 1998 flyttede Harry og Dagny til Rønnebækhus, hvor Harry desværre døde samme år. Dagny bor der stadig, og er trods sine 87 år særdeles frisk.

Harry Olsen er i øvrigt ud af gammel Vallensbækslægt på hans mødrene side. Omstående "slægtsdiagram" er da også præget af flere velanskrevne Vallensbækborgere. Morfaderen er således smedemester Jens Ole Pedersen, der var indehaver af smedien på Engvej 10 i mange år (før Iversen). Fætrene omfatter blandt andet tidligere sognerådsformand Lauritz Andersen og murermester Knud Lassen.

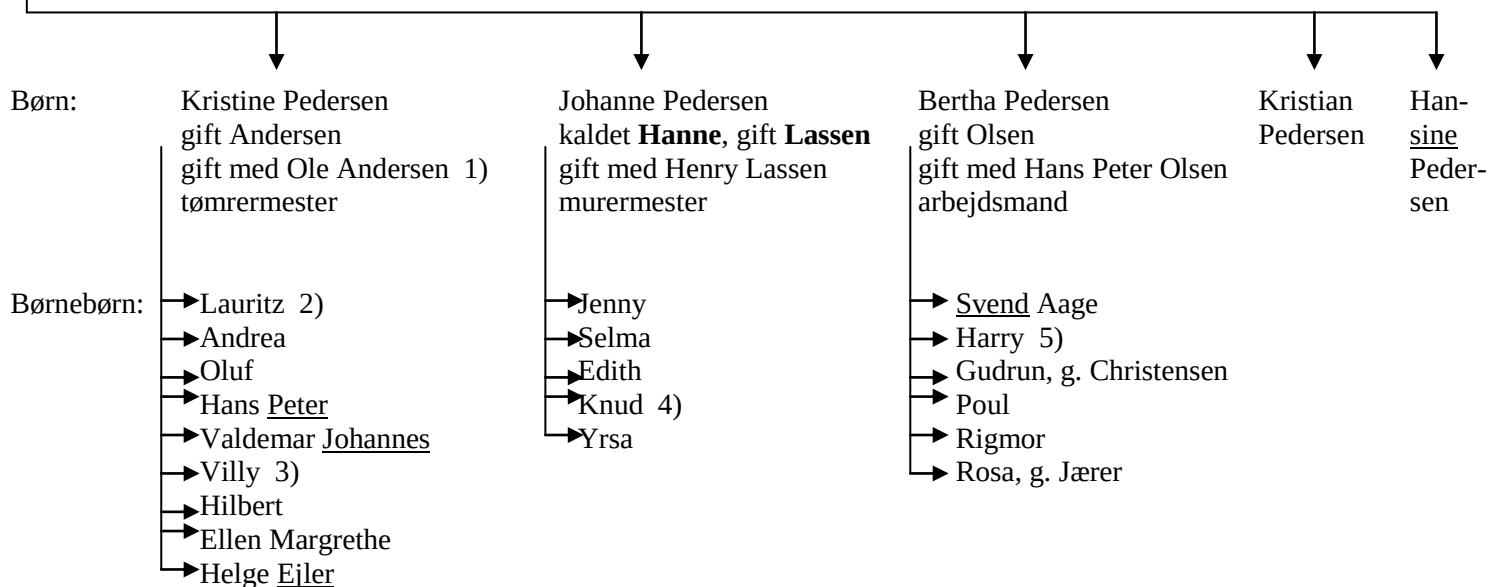
Harry Olsens slægt:

Billede 11

Harrys morforældre, smedemester Jens Ole Pedersen, nr. 2 fra venstre og hustru Marie Pedersen (f. Christensen), yderst til højre.

De var ejer af smedien Engvej 10 fra før folketællingen 1880 og indtil ca. 1913. Siden overtog Niels Peder Pedersen og senere Iversen.

1) Ole Andersen, grundlægger og første generation af Vallensbæk Maskinsnedkeri på Engvej.

2) Lauritz Andersen, sognerådsformand, indehaver af “den store købmandsforretning” i landsbyen og sidenhen byggede han Hvidhøj på Gl. Køge Landevej.

3) Villy Andersen, anden generation af Vallensbæk Maskinsnedkeri.

4) Knud Lassen, kendt murermeister i Vallensbæk og har bygget mange af ejendommene i kommunen.

5) Harry Olsen, gift med Dagny og hovedpersonen i denne beretning.

Billede 12: Billedet er taget på Engvej 11 i anledning af Bertha og Hans Peter Olsens guldbryllup den 23.4.1961. Forrest i midten guldbrudeparret Bertha og Hans Peter Olsen. Harry og Dagny Olsen ses i forreste række som henholdsvis nr. 2 fra højre og nr. 3 fra venstre, og deres børn Lise og Grethe ses i bagerste række som henholdsvis nr. 4 fra venstre og nr. 6 fra højre. I forreste række til venstre ses Henry og Hanne Lassen. Der henvises til Danske Billeder for yderligere oplysninger.

Ovennævnte er baseret på et interview med Dagny Olsen den 6.3.2007.

Vallensbæk, den 8.4.2007.

(tilrettet 9.4.2021 med nye adresser på Vallensbæk Strandvej)

Lars Emborg Jensen